

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ	Universitatea din Craiova
1.2. Facultatea	de Teologie Ortodoxă
1.3. Departamentul	de Teologie
1.4. Domeniul de studii	Arte Vizuale
1.5. Ciclul de studii	Master, seria 2024-2026
1.6. Forma de organizare	Zi
1.7. Programul de studii	Conservare-Restaurare

2. Date despre disciplină

2.1. Denumire disciplina	<i>Teologia icoanei</i>			2.2. Cod	D15MCR318		
2.3. Titularul activității de curs	Protodiac. lect. univ. dr. Victor ȘAPCĂ						
2.4. Titularul activității de seminar	Protodiac. lect. univ. dr. Victor ȘAPCĂ						
2.5. Anul de studiu	II	2.5. Semestrul	I	2.6. Tipul de evaluare (E/C/VP)	E	2.7. Regimul disciplinei	A, OB

3. Timpul total estimat (ore pe semestru a activităților didactice)

3.1. Număr ore pe săptămână	3	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar/laborator	1
3.4. Total ore din planul de învățământ	42	din care: 3.5. curs	28	3.6. seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp de studiu individual					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					32
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate					15
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					23
Tutoriat					7
Examinări					2
Alte activități: activități de cercetare					4
3.7 Total ore studiu individual					83
3.8. Total ore pe semestru					125
3.9. Numărul de credite					5

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	<ul style="list-style-type: none">Cunoștințe generale de Teologie dogmatică, Artă creștină
4.2. de competențe	<ul style="list-style-type: none">Operare pe calculator (Word, AI); capacitatea de analiză, sinteză și gândire critică

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	<ul style="list-style-type: none">Cursul se va desfășura în condițiile impuse de lege, urmând procesul de predare și învățare hibrid: fizic și on line
5.2. de desfășurare a seminarului/laboratorului	<ul style="list-style-type: none">Sală specială destinată activităților practice; plarforma Google Clasroom

6. Obiectivele disciplinei - rezultate așteptate ale învățării la formarea cărora contribuie parcurgerea și promovarea disciplinei

Cunoștințe	<p>Studentul/Absolventul:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Înțelegerea artei eclesiastice și a artei creștine precum și a fundamentelor teologice ale artei iconografice în raport cu epocile istorice pe care aceasta le parcurge. 2. Cunoașterea și utilizarea adecvată a noțiunilor specifice disciplinei; 3. Cooperarea profesională cu celelalte specializări din domeniul artelor vizuale; 4. Cunoașterea și interpretarea tehnicilor tradiționale și moderne de desen, respectiv formarea capacității de analiză a imaginii artistice;
Aptitudini (Abilități)	<p>Studentul/Absolventul:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Identificarea unor situații concrete de aplicare a competențelor artistice; 2. Abilitatea în utilizarea corectă și în analiza imaginii, respectiv valorificarea instrumentelor de analiză artistică; 3. Utilizarea unor metode de autoevaluare a propriei activități de creație din perspectiva științifică.
Responsabilitate și autonomie	<p>Studentul/Absolventul:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Aprofundarea teologiei și artei iconografice prin cunoașterea și înțelegerea diferitelor concepte care au contribuit la evoluția reprezentărilor iconografice în spațiul ortodox; înțelegerea semnificațiilor icoanei; 2. Utilizarea unor metode de autoevaluare a propriei activități de creație din perspectiva științifică. 3. Afirmarea competențelor de artă iconografică, prin emiterea și susținerea propriilor ipoteze, opinii și păreri sau proiecte de cercetare, întreprinderea de demersuri investigative, în sensul afirmării și validării acestora; 4. Aplicarea consecventă a principiilor specifice artei eclesiastice, spiritualității și culturii teologice în cercetarea, elaborarea și susținerea propriilor proiecte și activități.

7. Conținuturi

7.1. CURS	Modalitatea de desfășurare	Metode de predare	Fond de timp alocat (ore)
1. Geneza icoanei. Arta catacumbelor. Arta în perioada Sfântului Constantin cel Mare. Sinodul Quinisext (691). Prima izbucnire a iconoclasmului. Restabilirea cultului icoanelor (780-813). A doua izbucnire a iconoclasmului (813-842). Biruința Ortodoxiei.	față în față (săptămâna 1-4)	Prelegere Materiale didactice imprimare	8 ore
2. Fundamentele teologice ale icoanei Învățătura Bisericii despre cinstirea sfintelor icoane. Argumentele iconoclaste. Iisus Hristos – icoană a iubirii.	față în față (săptămâna 5-6)	Prelegere Materiale didactice imprimare	4 ore
3. Primele icoane ale Mântuitorului Hristos și ale Maicii Domnului	față în față (săptămâna 7-8)	Prelegere Materiale didactice imprimare	4 ore

Principalele reprezentări iconografice ale Mântuitorului Hristos.			
4. Icoanele Maicii Domnului (tipurile teologice; tipurile simbolice; tipurile liturgice;)	față în față (săptămâna 9)	Prelegere Materiale didactice imprintate	2 ore
5. Sensul și conținutul icoanei Analiza condacului duminicii Ortodoxiei. Raportul dintre icoană și textele liturgice ale cultului divin.	on-line, sincron (săptămâna 10-11)	Prelegere Materiale didactice imprintate	4 ore
6. Icoana și Sfânta Scriptură Icoana – limbaj vizual complex și „Biblie” vizuală a știutorilor de carte	on-line, sincron (săptămâna 12-13)	Prelegere Materiale didactice imprintate	4 ore
7. Influența isihasmului asupra iconografiei ortodoxe Teologia luminii necreate reflectată în iconografie	on-line, sincron (săptămâna 14)	Prelegere Materiale didactice imprintate	2 ore

Bibliografie:

AVRAM, Cezar, CORAVU, Damaschin, ENACHE, Laura – *Bisericile Craiovei*, Ed. Helios, Craiova, 2008.

Botezatu, dr. Bogdan – *Cultul divin și imaginea, Teologia și funcția liturgică a Icoanei*, Ed. Andreiana, Sibiu, 2013.

Braniște, Ene - *Liturgică Generală*, Ed. Episcopiei Dunării de Jos, Galați 2002.

Chițescu, Gheorghe, *Antropologie artistică*, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1979.

Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, *Învățătura Ortodoxă despre Sfintele Icoane*, Ed. Basilica, București, 2017.

Gombrich, E.H., *Istoria Artei*, Ed. Art, București, 2016.

Evdokimov, Paul – *Ortodoxia*, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al B.O.R.

Idem, *Icoana – o teologie a frumuseții*, Ed. Meridiane, București, 1993.

Meyendorf, Jean, *Teologia bizantină*, EIBMBOR, București, 1996

Oprescu, George, *Manual de istoria artei*, Ed. Meridiane, București, 4 vol.

Palade, Mihaela, *O posibilă erminie arhitecturală. Alcătuirea bisericilor în spațiul ortodox*, Ed. Sophia, București, 2000.

Papu, Edgar, *Barocul ca tip de existență*, Ed. Minerva, București, 1977.

Rupert, Martin, John, *Barocul*, Ed. Meridiane, București, 1982.

SCHÖNBORN, CHRISTOPH, *Icoana lui Hristos*, trad. rom. Pr. Dr. Vasile Răducă, Ed. Anastasia, București, 1996.

Schmemmann, Alexander, *Euharistia, taina împărăției*, Ed. Anastasia, București, 1984.

Sendler, Egon, *Icoana, imaginea nevăzutului*, traducere din limba franceză de Ioana Caragiu ș.a., editura Sophia, București, 2005.

Uspensky, Leonid, *Teologia icoanei*, Ed. Renașterea/Patmos, Cluj-Napoca, 2012

7.2. Seminar/laborator	Modalitatea de desfășurare	Metode de predare	Fond de timp alocat (ore)
1. Geneza icoanei. Arta catacombelor. Arta în perioada Sfântului Constantin cel Mare. Sinodul Quinisext	față în față (săptămâna 1-4)	Expozitivă, discuție colectivă	2 ore

(691). Prima izbucnire a iconoclasmului. Restabilirea cultului icoanelor (780-813). A doua izbucnire a iconoclasmului (813-842). Biruința Ortodoxiei.			
2.Fundamentele teologice ale icoanei Învățătura Bisericii despre cinstirea sfințelor icoane. Argumentele iconoclaste. Iisus Hristos – icoană a iubirii.	față în față (săptămâna 5-6)	Expozitivă, discuție colectivă	2 ore
3.Primele icoane ale Mântuitorului Hristos și ale Maicii Domnului Principalele reprezentări iconografice ale Mântuitorului Hristos.	față în față (săptămâna 7-8)	Expozitivă, discuție colectivă	2 ore
4.Icoanele Maicii Domnului (tipurile teologice; tipurile simbolice; tipurile liturgice;)	față în față (săptămâna 9)	Expozitivă, discuție colectivă	2 ore
5. Sensul și conținutul icoanei Analiza condacului duminicii Ortodoxiei. Raportul dintre icoană și textele liturgice ale cultului divin.	on-line, sincron (săptămâna 10-11)	Expozitivă, discuție colectivă	2 ore
6. Icoana și Sfânta Scriptură Icoana – limbaj vizual complex și „Biblie” vizuală a știutorilor de carte	on-line, sincron (săptămâna 12-13)	Expozitivă, discuție colectivă	2 ore
7. Influența isihasmului asupra iconografiei ortodoxe. Teologia luminii necreate reflectată în iconografie	on-line, sincron (săptămâna 14)	Expozitivă, discuție colectivă	2 ore
Bibliografie:			
<p>AVRAM, Cezar, CORAVU, Damaschin, ENACHE, Laura – <i>Bisericile Craiovei</i>, Ed. Helios, Craiova, 2008.</p> <p>Brașiște, Ene - <i>Liturgică Generală</i>, Ed. Episcopiei Dunării de Jos, Galați 2002.</p> <p>Chițescu, Gheorghe, <i>Antropologie artistică</i>, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1979</p> <p>Gombrich, E.H., <i>Istoria Artei</i>, Ed. Art, București, 2016.</p> <p>Evdokimov, Paul – <i>Ortodoxia</i>, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al B.O.R.</p> <p>Idem, <i>Icoana – o teologie a frumuseții</i>, Ed. Meridiane, București, 1993.</p> <p>Meyendorf, Jean, <i>Teologia bizantină</i>, EIBMBOR, București, 1996</p> <p>Oprescu, George, <i>Manual de istoria artei</i>, Ed. Meridiane, București, 4 vol.</p> <p>Palade, Mihaela, <i>O posibilă erminie arhitecturală. Alcătuirea bisericilor în spațiul ortodox</i>, Ed. Sophia, București, 2000.</p> <p>Papu, Edgar, <i>Barocul ca tip de existență</i>, Ed. Minerva, București, 1977.</p> <p>Rupert, Martin, John, <i>Barocul</i>, Ed. Meridiane, București, 1982.</p> <p>SCHÖNBORN, CHRISTOPH, <i>Icoana lui Hristos</i>, trad. rom. Pr.Dr. Vasile Răducă, Ed. Anastasia, București, 1996.</p> <p>Schmemann, Alexander, <i>Euharistia, taina împărăției</i>, Ed. Anastasia, București, 1984.</p> <p>Sendler, Egon, <i>Icoana, imaginea nevăzutului</i>, traducere din limba franceză de Ioana Caragiu ș.a., editura Sophia, București, 2005.</p>			

8. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Temele de curs și seminar propuse sunt subiecte de actualitate în cercetarea fundamentală și aplicativă din domeniul Teologie. Tematica disciplinei se înscrie firesc în tradiția studierii teologiei icoanei, împărtășită de comunitatea academică de profil. Conținuturile învățării contribuie decisiv la aprofundarea temeinică a culturii teologice, răspunzând, prin aceasta, așteptărilor principalilor angajatori ai absolvenților, ca preoți și profesori de religie, asigurând și o bună pregătire pentru admiterea la doctorat.

9. Evaluare

Tip activitate	9.1. Criterii de evaluare	9.2. Metode de evaluare	9.3. Pondere din nota finală
9.4. Curs	Modul de analiză, sinteză și integrare a informației teoretice	Examen	70%
9.5. Seminar/laborator	Modul de analiză, sinteză și transfer a cunoștințelor teoretice în lucrările de seminar	Lucrare de seminar și implicarea în activități de seminar	30%
9.6. Standard minim de performanță			
<ul style="list-style-type: none">• Prezența la curs și seminar (cel puțin 50%);• Participare la seminar (cel puțin 30%);• Cunoaște elementele definiției ale artei creștine în dimensiunea dogmatică cu accent pe teologia icoanei.			

Data completării
01.10.2025

Titular de disciplină,
Protodiac. lect. univ. dr. Victor ȘAPCĂ

Semnătura titularului

.....

Data avizării în departament
01.10.2025

Director de departament,
Pr. lect. univ. dr. Mihai Ciurea

Semnătura directorului de departament,

.....